

meldet und Gibt zu Protokoll das hat sich er in Obersteyer Aufhalten, er weis sich zu Erinnern das der ** von * und ** von * sich in Obersteyer Aufhalten.

Ich hatte nicht Geglaubt das in Hausse Oestreich so kalte Seelen Gibt und das einen ser schlechten Aussicht erzeugen, auf unsere Monarchie so wenig Sorgen haben

In ihre Anerkennung und Bewunderung Haus Oestreich, wenig unterstizen, mitverstanden ist auch Bez. Hauptmannschaft *, weil sich dorten vülle Rekrutirungs Pflichtlinge aufhalten. Auch Weibliches Geschlichts von Haimatschein aufhalten

Ich wer werend aufgefordert von Bez. Hauptmannschaft *, dass ich bei eine Penal vun vozug die Rekrutirungs Pflichtlinge stellen sollte, aber wie kann ich das Thun weil sich alle in Obersteyer aufhalten, und dorten befrüdiget werden.

Ich wende mich an die Scharfe blik Gerechtigkeit an die k. k. Bez. Hauptmannschaft * in den valle mit zu Wirken, und den Gesuch an die Löbl. Bez. Hauptmannschaft * überreichen, mit den bemerken bekantzumachen, wer sich nicht nach den erhaltenen Gesuches bünnen 8 Täge Rekrutirungs Pflichtlinge und Weibliches Geschlechts welch sich ane Haimatschein dort befindend oder Aufhalten, sollen sich gleich von dorten entfernen übrigens were mich auf einen andern Weg begeben.

Ich gehorsammst gefertigte bitte eine Löbl. Bez. Hauptmannschaft * gorue Hörämtliches Gesuch an die Löbl. k. k. Bez. Hauptmannschaft * in Obersteyer befördern.“

Bürgermeisteramt der Orts G. * zu * am 23. Juli 1852.
*

Sonet.

'Zmed Gracij treh je znana Evfrozina,
Kar sestri nje, je ona tud' počela:
V veseli družbi bila je vesela,
V obnaši vedno sama le milina.

Da ni nje stanovitnost brez spomina,
Podoba njena kostko je imela;
Ker kakor se oberne kostka bela,
Ostane ji enaka poveršnina.

Če z lic nedolžnih jasna radost sije,
In v rahlih persih blago serce bije:
Od té je više ni lepote ženske.

Če stanovitno brani jo veste,
Če ste Bogu in domu vedno zveste:
Najlepše bote Gracije slovenske!

A. Okiški.

Dopisi.

Iz Notranjske Bistrice. J. B. — Te dni sem prejel od gospod dr. Toman-a sledeče pismo. Prosim, ljube „Novice“, da ga svojim bravcom naznauite. Glasí se tako:

„Slavni gospod! Verli rodoljub! Ko bi ne imel v rokah razveselivnega in terdnega dokaza, da Vaše zaupanje do mene je gotovo, bi se pač moral bati, da me znate imeti za nehvaležnika, ker do danes Vam nisem se zahvalil za zaupnico, ki ste mi jo poslali iz Notranjskega. Vem pa, da zaostalo moje zahvalo boste ravno tako gorko sprejeli kakor pred tedni, — tako gorko, kakor pride iz rodoljubnega mojega za dom in narod plamtečega serca. V tem naj bode izrečena prošnja, da mi zakasnenje odpustite, da me spoznate za nepremakljivega in nepremenljivega rodoljuba — brata Vašega! Izročite pa tudi vsem vsem mojim prijateljom, vsem prečast. gospodom duhovnom, županom, posestnikom, uradnikom in vsem drugim, ki so me neizrečeno razveselili z dokazom svojega zaupanja, moje zahvalo v imenu mojem in posebno pa v imenu naroda našega, ker narodu veljá, kar mi zjedinjeni pred svetom storimo, govorimo in z „zaupom“ poterjujemo! — Zato

pa, spoznavši pravi blagor naroda, pravo korist deržave deržimo se tega pravega spoznanja in oznanujmo ga očitno z besedo in djanjem, kakor nam zakon našega Cesarja in Gospoda pripušča. Podpirajmo se v narodne naprave, kakor čitavnico v Ljubljani, „Novice“ in druge narodne liste, — ne bojimo se nasprotnikov; saj Bog, večna pravica in — postava je z nami!

Našemu narodu mora biti kar vsakemu drugemu, ker pravičen, spošten, pokoren in od Večnega vstvarjen ter obdarjen z bistro glavico, z občutljivim sercom zasluži in sme zahtevati vse pomoči in pravice, s kterimi se bode izobraziti zamogel, kakor drugi narodi.

Vsak naj po svoji moči dela in oznanuje resnico, in resnica bode si priderla pot v vse serca slovenske in morebiti še celó v serca nasprotnikov naših. Vsakemu zaveranju postavljajmo postavo nasproti, in ostanimo pri vsakemu početju resnični, stanovitni in nepremakljivi!

Če nas tréjo težave in brige, ozrimo se k Bogu in zapajmo Njemu, Vsemogočnemu in svoji moči!

Pozdravite Vse rodoljube Notranjske bratovsko! Z Bogom! Vaš dr. Lovro Toman.

V Radoljci 19/10. 1861.

Od Ipave 28. oktobra. — z — Včeraj smo izvedili iz verjetnega vira važno novico, da skupščina goriške okrožne sodnije se je o ministerskem vprašanji enoglasno izrekla za vpeljanje slovenskega jezika v sodniške kancelije.

Iz Senožeške fare 1. nov. — Z *) — Naš gospod kantonski predstojnik je nek te dni svoje uradnike poprašal (to mi je mož resnice povedal), ali si upajo po slovenski uredovati. Odgovorila je večina gosp. uradnikov, da jih je volja v domačem jeziku, kolikor jim je le mogoče, uredovati; kolikor jim pa še ročnosti v slovenščini manjka, da se bo ta reč po vsakdanji rabi sama po sebi sčasoma razvila. Tako je pravo, dobra volja veljá! Slišal sem tudi, da jo naš visoko čislani gosp. predstojnik Klančič slovenščini jako pravičen. Slava takim možem, ki spoznajo, kaj terja blagor naroda! — Burja se je od torka v tiho in deževno vreme spremenila. To naši ozimini dobro hasne, da se tako obraste, da nam je zima ne zaduši.

Na Dolenskem iz Stpč 31. vinotoka. J. K. — Bog nam je letos res dobrega vina dal, akoravno ga ni obilno, kakor smo ga pričakovali. Al kakošna je hvala, ktero ljudje Njemu za dobri in nezasluženi dar skazujejo? Koliko vpitja, nesramnih pesem, kletvine in pretepenja se sliši skoraj vsaki večer, posebno pa ob nedeljah in praznikih. Tudi je že marsikteri s kervavo glavo v znamenje svoje pijanosti domú komaj pritapal. Žalostna prigodba naj nam bo v poterjenje tega: Mlad kmet, ne dolgo oženjen, pridivjá pred enim tednom vés pijan iz vinograda domú, začne ubogo ženo zmerjati, kakor je že bila njegova navada. Ona je bila iz sosedove hiše doma, toraj se hoče neusmiljeni gerdun še nad njeno materjo zmaševati. Vés zdivjan plane toraj k

*) Ker je vredništvo vsakega časnika odgovorno za svoje članke, treba je previdno postopati zlasti o takih zadevah, ktere mu niso popolnoma jasne, da se ne zamota sebe in pisatelja v pravdo s kakošno rečjo, ktera bi se tako skazati in spričati ne dala, da bi pisatelj in vrednik pravdo dobila gotovo. Kogar Vi mislite, da je kriv o vaših nadlogah, ne vemo, čeravno radi verjamemo, da so vaše gojzdne nadloge res velike, ker se poterjujejo od več strani. Al kar je o neki drugi pritožbi v poslednji seji deželni odbor rekel, rečemo tudi mi, da s splošnimi besedami ni celó nič pomagano. „To je krivično in ta je krivičen!“ tako se mora naravnost reči na pravem mestu, in to skazati do dobrega. Ako je pa treba, naj se z djanskimi dokazi, na drobno naštetimi, iše pravica še dalje na viših mestih, ki so zato postavljene. Ali se je vse to storilo ali ne, vse to nam ni znano; to pa vémo, da se človek v takih zadevah lahko v zadrego zamota, ako očitno danes o krivdi govori, ki je mu pa včeraj na dotičnem mestu, naj že je bilo iz kakoršnega koli vzroka, ni tako skazati obveljalo, da bi bil krivico poderl, čeravno je res, da se krivica včasih zná pod krinko pravice dobro skriti. Vred.

sosedu, pahne njeno mater po veži, ki je ravno večerjo kuhala, zgrabi lonec vrelega kropa, verže po stari, pošteni ženic, in revo tako popari, da je mogla uboga mati danes v strašnih mukah svoje življenje skleniti. Ako je še kaj prostora v černih bukvah, notri s takim človekom notri! Zgledujte se nad tem pa tudi vsi tisti, ki ne veste in ne znate svoje jeze tolažiti; vse take, kakor tudi tega morivca zadenejo besede, ki jih pevec v znani pesmici poje:

Kdor vince rad pije, naj prosi Boga,
Da pravo mu pamet in zdravje tud dá;
Nikar se ne kregaj, ne žali ljudi,
Poglej le, kak men' se godí!
V žalostnem kraju prebivam jez sedež,
V kletu prestrašnem, kjer solnčica nej,
Ter milo zdihujem, in vinca želim,
Pa žalostne pesmi le se učim.

Iz Kranja. 3. nov. L. — Naznanjam vam, da na vseh vernih duš dan nismo pozabili našega Prešern-a, kterelega truplo na našem pokopališču počiva. Spominek njegov, kakor se neumerlemu pesniku spodobi, bil je tepo ovenčan in v krasni osvečavi smo ginjenega serca brali nadgrobnico milo, da

Ena le se mu je želja spolnila,
V zemlji domači da truplo leži!

Iz Ljubljane. 2. nov. „Mertvih ne zabite!“ Tako nas kliče glas k večernici, ki obhaja spomin vernih duš, in nas vabi na mesto, kodar nas vsak stopaj opominja: „memento mori!“ In vse, staro in mlado, bogato in revno, hiti združeno na mesto, da se spominja svojih ljubih rajnih, in rožice poklada in lučice postavlja na gomilo, pod katero večno spanje spijo dragi njegovi. In kdor bil je ljubljenec celega naroda, njega se spominja celi narod. Da živo nam v spomin živi Vodnik naš, kazal je včeraj lepo ovenčani in razsvetljeni spominek njegov na tukajšnjem pokopališču, kar je oskerbela domoljubna gospá in iskrena šolska naša mladež.

Iz Ljubljane. Pravoznanska družba bo imela prihodnji petek, 8. dne t. m. ob petih popoldne svoj drugi zbor v magistratni dvorani. Program naznanja sledeče razprave: 1) branje zapisnika prejsne seje, 2) volitev novih družbenikov, 3) naznanilo vsega, kar je zbor opravil poslednji mesec, 4) sklep o programu društvenega časnika in kako naj se izdaja, 5) sklep o društvenem stanovališču, 6) sklep o vdinjanji kustosa in pa služnika, 7) sklep o nakupu potrebnega pohišja, 8) predlog za slovesne obhajanje 50letne obletnice 4. januarja 1862, kar je bil občni državljanski zakonik vpeljan. Govori v znanstvenih rečéh bodo: 9) o prenotacijah in 10) o razkosevanji zemljiš in kmečkem dednem nasledstvu na Krajskem.

Iz Ljubljane piše „Šolsk. Tovarš“ o naših letošnjih ljudskih šolah to-le: „Začeli smo šolsko leto. Učencov nam ne manjka. V normalni šoli jih je razun 4. razreda, kateri ima 3 učilnice, po vseh učilnicah sploh še več kot po 100, akoravno imata drugi in tretji razred po dve učilnici. V novi mestni poglavni šoli je 272 učencov. Učiteljskih pripravnikov je 24. — Slovenščini se je v naših ljudskih šolah letos le toliko zboljšalo, da se keršanski nauk po vseh 4. razredih uči sploh po slovenski, in da imamo dva nova primerna slovenska berila in popravljeno slovensko-nemško gramatiko. Ako bi se le vsi učitelji pri poučevanju natanko ravnali po uravnanem postavnem redu, in bi se ne deržali tako terdo svoje ukožene terme, bi bilo v marsikteri učilnici bolj domače in prijetniše, pa tudi priležniše, kakor takrat, ko je še samo Adelung gospodaril po naših šolah.“

— Z našim v današnjem listu razglašenim šolskim programom, kako naj bi se v realkah slovenskih dežel nauki razverstili, da bi se učenci z največim pridom šolske predmete učili, zraven pa bi se pravični ravnopravnosti zadostilo, kontrastira pač čudno tista najnovejša historica, ki se je pripetila te dni v naši realki in se pripoveduje po mestu.

Neki gosp. učenik je pri učenju nemškega jezika včasih kakošno nemško besedo, ki jo učenec ni razumel, s slovensko besedo razjasnil. To je zvedil gosp. realkini vodja, pa mu unidan ostro zažugal, opustiti ta učbeni način rekši: „V imenu postave vam prepovedujem, da pri učenju nemškega jezika ne ene slovenske besede ne smete dotakniti.“ Gosp. učenik, praktičen mož, ki dobro vé, da najkrajša in večidel edina pot, slovensko mladino soznaniti z nemškimi izrazi, je, ako učenik pové fantu besedo v maternem jeziku, je resno protestiral zoper tak ukaz ter rekel, da za svojo dolžnost spoznava, se vseh pomočkov posluževati, ki razjasnujejo otrokom zapopadek šolskega nauka. — Omenjeni vodjev ukaz pač ne potrebuje nobenega komentara, — „Entwurf der Organ. der Gimnasien und Realschulen in Oesterreich vom Ministerium des Cultus und Unterrichtes 1849“ ga sam sodi. — Ker ravno o realki govorimo, naj popravimo še pomoto, ki se je vrinila v neki dopis iz Ljubljane v „Ost u. West“, ki pravi, da deželni odbor je sklenil, za napravo više realke nabrati „dobrovoljne darove“ po celi deželi. To je pomota; deželni odbor ni nikdar tega sklenil; to je nasvetoval le gosp. deželni poslanec, ki je svoje misli o napravi više realke predložil odboru, ki pa onega nasveta ni sprejel.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Vse gleda sedaj na Dunaj in pričakuje radovedno, kaj bo vlada sklenila o ogerskih, hervaških in sploh v državnih zadevah. Sklep je težaven; to se vidi že iz tega, da vsaki dan prinese novo novico; al kar časniki danes povejo, preklicujejo drugi dan. Sedaj se sliši, da stadvorni ogerski kancelar in državni minister enih misli; sedaj spet, da ne; enkrat, da oba hočeta ostro ravnati z Ogrri in celo deželo djati v obsedni stan, drugikrat spet, da ta ali uni noče strun tako zlo napeti, ker to bi zadrege še huje napravilo kakor so že; danes se sliši, da se bo v ministerstvu marsikaj premenilo, da bota, na priliko, odstopila nadvojvoda Rainer, Rechberg itd., drugi dan spet da ne. In mnogo se je pisalo o primasu (pervem ogerskem škofu) in kardinalu Scitovskem, ki je bil zavoljo svojega preodkritoserčnega odgovora na Dunaj poklican. Kurandov časnik je že premišljeval, ali bi bilo prav, da bi blizo 80 let starega moža v kak samostan zaperli ali ne, ker bi utegnul v zaporu kot „mučenec ogerske ustave“ umreti in bi to velik hrup delalo po svetu. Al vse to, kar se je več dni besedovalo o tem, so bile čisto prazne besede; primas je bil pred cesarja poklican in 30. dan p. m. pol ure sam pri njemu; „Wien. Zeit.“ pravi, da so mu cesar resno očitali pismo njegovo, s katerim je 24. t. m. kot veliki župan odgovoril na vprašanje dvornega kancelarja, pa tudi to, da je tisto pismo prišlo v časnike. Primas je zagovarjal pismo svoje, da si je v dolžnost štel, na vprašanje vladno odkritoserčen odgovor dati, — da pa je njegov odgovor na beli dan prišel, ni on kriv, ker se je to brez njegove vednosti zgodilo. Drugi dan je zapustil Dunaj, in, kakor „Wanderer“ piše, bolj poserčen kakor potert. Pervo znamenje, kaj imamo o ustavnih naši prihodnosti pričakovati, piše „Ost und West“, nam bo prinesel cesarjev odgovor na deželni zbor hervaški; „iz tega odgovora, bolj kakor iz vsega, kar se bo o sedanjih zapletkah ogerskih počela, bomo posneli, katero pot vlada misli vprihodnje nastopiti o avstrijski ustavi in kaj imamo upati ali kaj se bati, ker morebiti razun Nemcov, vsi ostali narodi Avstrije dosti glasno zahtevajo, naj se premeni februarska ustava.“

— V pondeljek se je spet začel državni zbor. Radovedno se pričakuje, kaj se bo v zboru sedaj godilo, ker vsak vé, da sedaj pridejo najvažniše zadeve na versto. Sliši se, da bojo česki in poljski poslanci krepko se za potegnili, da se rešijo poglavitne politične vprašanja.

— Po cesarskemu sklepu od 21. oktobra t. l. veljajo